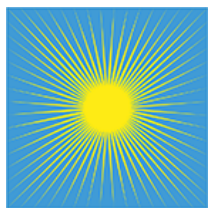

Середа, Липень 27, 2022

Recent posts

«Єдинородність» як духовна несвобода

СЛОВО

Просвіти

PDF-АРХІВ

АНОНСИ

БІБЛІОТЕКА СП

МАПА СП

ПРО НАС

РЕДАКЦІЯ

Мова й українське суспільство

09.03.2020 slovo

(народ і населення)

Олександр ПОНОМАРІВ,

доктор філологічних наук, заслужений професор КНУ ім. Тараса Шевченка

Експерт-міжнародник Геннадій Друзенко (з претензією на український патріотизм) серед іншого пише таке: "Є речі, глибші за мову, релігію, культуру, за героїв минулого". Далі пан експерт висловлює захоплення США, де мешкає, й називає Україну "європейською Америкою". Але це зіставлення не витримує жодної критики, бо Сполучені Штати — країна емігрантів, які з'їхалися туди звідусіль і створили єдину державу. А в Україну корінний народ нізвідки не прийшов. Він споконвіку живе на своїй землі, і на основній території становить таку більшість, яка (за міжнародними стандартами) дає підстави вважати Україну моноетнічною країною. Іншими корінними народами України є кримські татари та майже винищені караїми й кримчаки. На Одещині мешкає невелика кількість гагаузів, основна частина яких має автономію в Молдові. Представники решти меншин мають свої етнічні батьківщини і їхні претензії на автохтонність в Україні безпідставні.

Останнє число

«Єдинородність» як духовна несвобода

«Колядка для сопілки з оркестром»

Український «Щедрик»: для Нас і для Світу

Який він – типовий європеєць?

Чому все-таки необхідно перейменувати Первомайськ, або Кілька слів про марксизм і питання мовознавства

Кріпак і вільний

ПРОТИАНГЛІЗМ від Ірини ФАРІОН

"Жіноча справа" Незабуті історії учасниць підпілля ОУН станиці села Кордишів на Шумщині

"Гроно калини на долоні"

Дякуємо нашим авторам, читачам, передплатникам, просвітянам, які жертвовно підтримують тижневик "Слово Просвіти", ділячись з нами своїми коштами. Багато з них роблять це постійно. Доземний Вам уклін!

Письменник Іван Огієнко

Історію села Чернечий Яр написав його талановитий син

І знову перемога

Третій випуск "Балтського кола"

Христина ФЕДОРЯК: "У кожній ролі шукаю свою органіку"

Пісні та доля Івана Миколайчука

Різдвяна подорож із бандурою

Художники святкують

Націєкультурність: спроби ревізії

Звернення до наших читачів, передплатників, просвітян

Венеційська комісія, яка начебто підтримала закон “Про забезпечення функціонування української мови як державної”, вважає, що в законі недостатньо гарантовані мовні права меншин. Але в комісії є наш представник Сергій Головатий. Тож хай він і пояснить тій комісії ситуацію в Україні і порівняє її з мовними правами меншин в Угорщині, Румунії, Франції, Італії. Чи є в тих країнах виші (як наприклад, той, де працює папаша президента Зеленського), де викладають не державною мовою? Чи є там міністри, що ігнорують державну мову, бо не здатні її вивчити, як в Україні одіозний міністр внутрішніх справ? Чи вбивають там за користування державною мовою, як це сталося з Артемом Мірошниченком у Сіверськодонецьку? У якій ще країні (крім України й Білоруси) можуть жити й працювати люди, які не володіють державною мовою?

В Україні багато говорять про мовні квоти на радіо й телебаченні. Проте нехтуючи ці квоти, в засобах масової інформації часто-густо виступають різні соціологи, політологи, психологи, невропатологи, сексологи, дієтологи, проктологи та інші -ологи і вживають мову країни-агресорки, тобто мовний режим на радіо й телебаченні раз у раз порушують. Невже всі ці люди вчилися не в Україні, а поприїжджали з Росії?

Кричущий факт, що стався в автобусі, який їхав з Луцька, коли дві волонтерки поверталися на фронт і безрезультатно просили водія вимкнути московську попсу, на жаль, не поодинокий. Київські таксисти (думаю, що й переважна більшість таксистів інших населених пунктів) так само годують пасажирів дешевою московщиною на тлі російськомовних навігаторів. Тобто українці на своїй землі перебувають у лабетах “рускава міра”. Коли ж нарешті в Україні запанує український світ? Допоки матимемо журнал “Деньги”, асоціацію “Укрводка”, назви ліків, харчових чи побутових виробів Растішка, Утенок, Белка, креми Детский, Чебурашка, Эффект, агентство “Карьера”? Для всіх цих та інших назв є українські відповідники. На якій підставі їх нехтують?

Політики на чолі з президентом ділять Україну у всіх своїх виступах і діях, нав’язуючи двомовність на державному рівні. Про новорічне привітання пана Зеленського не писатиму. Воно сподобалося тим хохлам, малоросам, перевертням та прибудам, вихованцям 95-го кварталу, які його обрали, і не сподобалося українцям. Організовані виступи трудящих, які завершували привітання, також ділили Україну: з Івано-Франківська лунала українська мова, а з Одеси, Краматорська, Херсона — український територіальний варіант російської. Хоч в Одесі мешкає багато українськомовних людей. Учителка з Краматорська якось зателефонувала на радіо й вимагала не переходити на російську мову в спілкуванні зі сходом, бо “в нас не розуміють української мови тільки ті бандити, яких посилає Путін убивати наших дітей”.

Що ж до Херсона, то саме його міська рада (замість президента Зеленського!) дала відсіч Путіну, коли той заявив, що південь України — “исконно русские земли”. Херсонці сказали, що наш чудовий, романтичний південь був, є і буде український, а путінські “исконные земли” — болота навколо села Кучкина, на яких стоїть Москва. За майже три десятиліття незалежності в Україні, на превеликий жаль, не було жодного стовідсотково українського президента. Окремо варто сказати про першого з них. Після переможного першогрудневого референдуму 1991 року Леонід Кравчук став президентом через те, що справжні патріоти України не змогли (чи не хотіли) об’єднатися, аби секретареві ЦК КПУ з ідеології протистояв хтось один, а не кілька. На посаді президента Л. Кравчук більше дбав про власний імідж, ніж про очолювану ним країну. Тому Україна втратила багато шансів у гарантуванні власної безпеки як незалежна держава.

3 січня 1992 року командувач Чорноморського флоту Ігор Касатонов видав наказ про вихід флоту з підпорядкування Генштабу в Москві й підпорядкування всього ЧФ Міністерству оборони України, а сам прибув до Києва, щоб доповісти Леонідові Кравчуку про це. Але Кравчук І. Касатонів не прийняв, і 10 січня 1992 року наказ про підпорядкування ЧФ Міністерству оборони України було скасовано. Про це нещодавно написав почесний голова Спілки офіцерів України капітан 1-го рангу у відставці Євген Лупаков (див.: Євген Лупаков. Перша присяга українському народові. — “Слово Просвіти”, ч. 4, 23—29 січня 2020 р. — С. 2). Далі запрацював неодноразово повторюваний Кравчуків вислів “маємо те, що маємо”.

Дуже довго Л. Кравчук крутився в промосковській медведчуківській СДПУ(о). 1994

«Краса у дзеркалах буття...»

Святою справою окрилені

Радила раду Рада

Вийшла книга Святослава
Васильчука «Із славетного роду
Руданських-Боржковських»

Завітав Миколай

Право слідування як гарантія захисту
авторського права

Ще три Загулівські лавреати

Ословленого світу таїна

“Свіжим оком: Шевченко для
сучасного читача” Володимира
Діброви

Як вигинається воєнне коло

року на президентських виборах без бою здав Україну Л. Кучмі. Відтак почалося його загравання з усіма, хто при владі. То разом з В. Медведчуком виступав проти дублювання фільмів українською мовою, то вбачав якісь реформи, що їх нібито проводив В. Янукович, то шкодував, що поставив свій підпис під Біловезькою угодою (Іван Дзюба цілком слушно порадив йому від того підпису відмовитися), то радив українцям не виходити на жодні акції протесту проти антиукраїнських дій теперішньої влади. Словом, п. Кравчук в очах українців скомпрометував себе як тільки міг. Тож йому не варто вбиратися в мантию мудрого батька нації й давати їй поради. І краще якомога менше показуватися на люди.

На відміну від твердження згаданого на початку п. Друзенка про те, що є поняття, глибші за мову, релігію, культуру, героїв минулого, вважаю, що поняття, важливіших за перелічені, немає. Недаремно ж німецький філософ Мартин Гайдеґґер казав: “Мова — це дім мого буття”. Про непересічну роль мови в житті народу сказано дуже багато слів, оскільки мова є підмурком існування нації. Зі зникненням мови зникає народ. Мова, як відомо, є не лише засобом спілкування. Це також спосіб сприймання світу, відтворення його в свідомості людини.

За мовою людство виділяє з-поміж себе різні народи. Добре сказав про це Пантелеймон Куліш: “Свої мови рідної і свого рідного звичаю вірним серцем держітеся. Тоді з вас будуть люди як слід, тоді з вас громада буде шанована і вже на таку громаду ніхто свої лапи не положить”. Серед численних завдань, що стоять перед керівниками держави, одне з головних — повернення українській мові всіх прав на її споконвічній землі. Для цього потрібно використовувати всі засоби і якомога менше дбати про так зване російськомовне населення. Такої нації, як російськомовне населення, немає. Є зросійщені українці і росіяни. Зросійщені українці — наслідок кількасотлітнього перебування України в колоніальній залежності від Московської імперії царських і радянських часів.

Коли понімечені чехи після виходу з Австро-Угорської імперії в 1918 році відроджували свою мову, вони найменше піклувалися про німецькомовне населення, а висунули гасло: “Чехом є тільки той, хто розмовляє чеською мовою”. І досягли належних успіхів — тепер на всій території країни панує чеська мова. Свого часу відомий український письменник, етнограф і словникар Борис Грінченко сказав: “Яка мова, такі й думки наші будуть, московська мова — московські й думки”. Оте російськомовне населення зі своєю московською мовою й московськими думками неоднорідне. Одні дивляться, куди вітер подме. Інші агресивно вимагають залишитися назавжди зі своєю антиукраїнськістю. Яскравим зразком людей такого типу є отой молодий “слуга народу”, який порадив пенсіонерці продати песика й розрахуватися за комірне, потім вибачався, мовляв, сказав через свою недосвідченість. Вибачення було фальшиве, бо він подав до суду на волонтерок, які вимагали припинити демонстрування московської пропаганди в автобусі, що їхав з Луцька до Києва, і в такий спосіб начебто кривдили російськомовне населення. Одна телевізійна діячка заявила, що українська мова в фільмах придатна лише для комедій, а в мелодрамах мусить бути російська. Мені не подобається вихваляння солов'їністю нашої мови. Для кожного народу найкраща мова — рідна. Але об'єктивно українську мову і українці, й не українці вважають однією з найкрасивіших мов світу. Особливо, коли вона лунала й лунає з вуст Марії Заньковецької, Амвросія Бучми, Наталії Ужвій, Валентини Чистякової, Софії Федорцевої, Олексія Ватулі, Богдана Ступки, Нонни Копержинської, Юлії Ткаченко, Івана Миколайчука, Ади Роговцевої, Наталії Сумської, Олексія Богдановича, а не з поганих ротів усяких єремеєвих, королевських та інших мосейчук.

Мешканці нашої країни, які вважають себе її справжніми громадянами, знають і люблять українську мову. Прикладів можна наводити багато. Один з найяскравіших — кримські татари, особливо молоді, які досить пристойно оволоділи українською мовою. На відміну від агресивних російськомовних перевертнів, яких давно потрібно поставити на місце, а не носитися з ними, як дурень з писаною торбою. Про мову, як одну з найбільших коштовностей нації, потрібно дбати безнастанно, підвищувати рівень її культури. Зразком мають бути радіо, телебачення, інші засоби масової інформації. А що маємо? Помилки, дедалі грубіші, якщо їх перелічувати, можуть зайняти не одну сторінку в часописі чи в газеті. Наведу найкричущіші з них.

Лексика. Площадка (майданчик), радіовіщаніє (радіомовлення), резина (гума), ріб'ята

(хлопці, діти), сотовий замість стільниковий телефон (один фахівець разів десять повторює хибну словосполучку сотовий телефон і ніхто його не виправляє), область (ділянка як частина тіла), да, вот (так, ось), ноль (нуль), прививати (прищеплювати), являється (є), борба (боротьба), городяни (містяни), датчани, датський (данці, данський), Нагорний (Нагірний) Карабах, зАсуха (посУха), виключення (виняток), носочки (замість шкарпеточки). Тут рекламна бабуся свого рекламного онука змалечку привчає до суржику.

Фонетика, наголос. КаСка (казКа), аналіС (аналіЗ), буф (буВ), аФтор (аВтор), хліП (хліБ), паралІч (парАліч), залозА (зАлоза), шАвлія (шавлія), мережА (мерЕжа), випАдок (випАдок), пЕрепис (перЕпис), зібралИся, бралиИ (зібрАлися, брали), почАли (почалиИ), ДорогОжичі (ДорогожИчі). Відома радіоведуча Галина Бабій повідомляє, що поїде до Львова дивитися нову оперу, лібрето якої — каСка (повторюючи оцю каСку кілька разів поспіль) Івана Франка “Лис Микита”. Взагалі то оперу не дивляться, а слухають. Твір Івана Франка не каСка, а каЗка, бо каСку носять на голові, а каЗку розповідають дітям. Якщо Галина Бабій не може вимовити каЗка (тобто не засвоїла однієї з основних рис української ортоєпії), то чому вона працює на радіо? І це досвідчена Галина Бабій. А чого ж тоді вимагати від тих, яких беруть на радіо й телебачення невідомо звідки?

Фразеологія. Один одного (в усіх випадках), а потрібно один одного, одна одну, одне одного (коли йдеться про людей різної статі), одні одних (множина), цьому (цього) треба вчитися, давайте послушаємо (почнемо, скажемо) — потрібно — послухаймо, почнімо, скажімо, задавати (ставити) запитання, закон вступив у силу (набрав чинності), приймати (брати) участь.

Морфологія. 24 моряка (студента, завода) — 24 моряки (студенти, заводи); саме цікаве (головне, важливе) — найцікавіше (найголовніше, найважливіше); вчена (вчений) ступінь, гортая (гортаючи) сторінки; восьмиста, п'ятиста (восьмисот, п'ятисот); мати (називний відмінок), матір (знахідний відмінок), а не навпаки. Синтаксис. По різних організаціям (дорогам, позиціям) — треба по різних організаціях (дорогах, позиціях).

Імена й прізвища. Лисенко, Шевченко, Яценко не відмінюють, а потрібно, коли ці прізвища належать чоловікам — Лисенка, Шевченка, Яценка. Антін, Федір (у відкритому складі — Антона, Федора), Курінной — в Україні немає прізвищ на -ой, бо тоді його потрібно відмінювати як герой — героя, Курінной — Курінноя. Тож правильно Курінний. Анна, Альона вживають замість нормальних українських імен Ганна, Олена.

Цих та численних інших хиб припускаються не лише запрошені учасники передач, що можуть часом помилятися, а й працівники радіо та телебачення, які помилятися не мають права. Хай би керівництво Укртелерадіо організовувало для них якісь курси. Варто придбати словники та мовні порадики. Це допомогло б не тільки впровадженню Закону про єдину державну українську мову, а й сприяло б піднесенню культури вислову й цивілізованості населення (в кращому розумінні слова). Вірю, що попри всі негаразди та підступи на її шляху, українська мова була, є і буде.

Поділись і насолодись:

📁 Новини редакції

« Нафталінове ноу-хау, або Що повертає з минулого «сучасний» законопроект щодо протидії дезінформації

Переходьмо на відновлювану енергетику »

Related posts

«Єдинородність» як духовна несвобода

📅 14.02.2022 👤 slovo

Прокоментуй!

«Єдинородність» як духовна несвобода

Георгій ФІЛІПЧУК, академік Минулотижнева Всеукраїнська науково-практична конференція в Харкові "Освіта України – 30. Здобутки та перспективи",...

Новини редакції

«Колядка для сопілки з оркестром»

📅 10.01.2022 👤 slovo

Прокоментуй!

«Колядка для сопілки з оркестром»

Аліна ХРИЩУК У Чернівецькій обласній філармонії імені Дмитра Гнатюка відбулася прем'єра поетично-музичної вистави "Колядка для сопілки..."

Новини редакції

Український «Щедрик»: для Нас і для Світу

📅 10.01.2022 👤 slovo

Прокоментуй!

Український «Щедрик»: для Нас і для Світу

Георгій ФІЛІПЧУК, академік НАПН України У ці святкові Різдвяні й Новорічні дні давня українська Коляда своїм...

Новини редакції

LEAVE A COMMENT

Щоб відправити коментар вам необхідно [авторизуватись](#).

Передплата 2022

Вартість передплати

(з доставкою і поштовими витратами):

Поштовий індекс – 30617. Сторінка у каталозі – 66

На 1 місяць: 28 грн 14 коп.

На 3 місяці: 79 грн 42 коп.

На півроку: 152 грн 84 коп.

На 11 місяців: 276 грн 54мкоп.

Copyright © All rights reserved

Proudly powered by WordPress | Theme: SuperMag by Acme Themes